

KRIM4103/RSOS4103 - Metode

Skriftlig eksamen høst 2016

Dato: Mandag 28. november kl. 10.00 (4 timer)

Eksamen er todelt, og har en kvantitativ og en kvalitativ del. Begge hoveddeler og alle oppgavene skal besvares.

Prøv så godt dere kan å balansere tidsbruken mellom de to delene slik at det blir to timer på hver.

Tillatte hjelpemidler: Kalkulator, lærebok (Skog + Kvale/Brinkmann), formelark.

Kvalitativ del (ca. 2 timer)

- a) Beskriv kort noen begreper du finner nyttig fra litteraturen du har lest om kvalitativ metode på dette emnet.

- b) Vis hvordan *disse* begrepene kan brukes til å analysere dommen mot mann i 60-årene dømt for psykisk medvirkning til legemsbeskadigelse (vist under). Lag et tidlig utkast til en kvalitativ analyse av denne dommen (f. eks. ved å legge vekt på beskrivelsen av hendelsesforløpet og analysere dette som «etnografi», og/eller lese doms-teksten som diskurs/narrativ, og/eller lese den rettssosiologisk inn i konteksten hvor den er produsert).

- c) Beskriv kort fordeler og ulemper ved å bruke avlagte dommer som data i kvalitative studier.

Straffutmåling (Fra Lovdata)

Med hensyn til det faktum som legges til grunn under reaksjonsfastsettelsen bygger lagmannsretten på det samme beviskravet som gjelder ved avgjørelsen av skyldspørsmålet, nemlig at rimelig tvil om faktum skal komme den tiltalte til gode. B, heretter tiltalte, var tidligere samboer med F. Forholdet tok slutt i 2001. F var senere sammen med avdøde D.

F ble i oktober 2003 funnet druknet i Y, som ligger sør for Bergen. Tiltalte mistenkte D for å stå bak dødsfallet. Tiltalte gav uttrykk for sine mistanke under politiets undersøkelser av dødsfallet. Politiet henla senere saken som gjaldt Fs dødsfall som et ulykkestilfelle.

Tiltalte slo seg ikke til ro med politiets henleggelse. Han mente fortsatt at D stod bak dødsfallet til F. Internt i familien var dødsfallet et stadig tilbakevendende tema. I forhold til venner og bekjente gav tiltalte også uttrykk for sin mistanke og sin misbilligelse over etterforskningen. Han uttalte flere ganger, uttalelser som andre overhørte, at noen burde oppsøke D for å snakke med ham, og slik få sannheten ut av ham vedrørende omstendighetene rundt Fs død. Han kontaktet også klarsynte i samme hensikt.

Lagmannsretten legger til grunn under reaksjonsfastsettelsen at tiltalte, i de nevnte samtaler om Fs dødsfall, tidvis ble sterkt følelsesmessig engasjert, og da fremkom med uttalelser om at noen burde «knuse kneskålene» på D, eller lignende. Tiltalte forsøkte også å få andre til å oppsøke D, blant andre I, uten at han lyktes i det. Henvendelsen til I ble gjort fordi tiltalte mente I hadde bekjente innenfor MC-miljøet, og at dette miljøet derfor kunne bistå tiltalte i å få D til å fortelle sannheten omkring Fs død.

Tiltaltes sønn, C, hadde fra tidligere av et nært forhold til F. Lagmannsretten legger til grunn som bevist at C ofte overhørte at tiltalte gav uttrykk for misnøye med politietterforskningen og om sin mistanke mot D. Det legges videre til grunn som bevist at C var i et psykisk avhengighetsforhold til sin far. Tiltalte, som oppfattes å ha en sterk personlighet, opptrådte svært dominerende i forhold til sin sønn i forskjellige sammenhenger, som på sin side var underdanig og ikke turde å opponere eller å sette seg opp mot tiltalte. C var også i et økonomisk avhengighetsforhold til tiltalte pga. av et arbeidsforhold hos ham, der lønnen ble utdelt porsjonsvis avhengig av tiltaltes godvilje.

Lagmannsretten bygger i fortsettelsen på at tiltalte tirsdag 18. oktober 2005, om morgenen, tok kontakt med C over telefon. C fikk da beskjed om å dra ned til D på Æ samme dag, hvor D tidligere hadde bosatt seg, for å få vite sannheten om Fs dødsfall.

Det må legges til grunn at C selv ikke hadde lyst til å dra ned til D, og han fortalte i den sammenheng til tiltalte at han ikke hadde mulighet til å dra pga. at han var i Bergen og ikke hadde penger. Tiltalte ba ham da komme hjem til Y og få penger.

C har fortalt, hvilket også legges til grunn, at han i den foreliggende situasjon ikke hadde noen mulighet til å si nei, og at han derfor måtte gjøre slik som faren ba han om. C reiste deretter til Y. Han fikk samtidig kontakt med en kamerat av seg, A, og spurte ham om å være sjåfør på turen til Æ. For dette skulle A få kr 2000. A, som trengte pengene, sa seg villig til å bistå.

A hentet C på fergekaien i Y og kjørte ham deretter til tiltalte på Eido. Hos tiltalte fikk C kr 1.000 i reisepenger, samtidig som han ble lovet å få utbetalt penger som tiltalte skyldte ham for tidligere utført arbeid. Under samtalen mellom tiltalte og C gav tiltalte beskjed til C om at han måtte dra til Ds bolig i Z på Æ, og der true eller banke

sannheten ut av D ved å knuse kneskålene på ham, eller lignende. Tiltalte ba ham ta med et stykke armeringsjern, såkalt «kamstål», for å ha i beredskap.

C og A kjørte deretter om ettermiddagen/kvelden over Stord mot Æ. I stedet for «kamstål» hadde de i fellesskap utstyrt seg med en baseballkølle i aluminium, en plombert revolver, finlandshette og tape. Under kjøreturen til Æ var tiltalte flere ganger i telefonkontakt med C, jf. nærmere nedenfor.

I Z, senere samme kveld, fant C og A ikke frem til Ds bolig. I den forbindelse var det på ny telefonkontakt mellom tiltalte og C for å få tiltaltes hjelp til å finne frem til Ds bolig. Først etter å ha fått kontakt med en lokal innbygger, som viste veien, fant de boligen.

C og A gikk sammen til Ds bolig hvor de banket på. C var utstyrt med baseballkøllen, mens A hadde med seg den plomberte revolveren gjemt i bukselinningen. D spurte bak lukket inngangsdør om hvem det var. C sa at det gjaldt levering av pakkepost, hvorefter D åpnet døren. Da D så baseballkøllen, ropte han «ikke slå, ikke slå», eller lignende. C stakk da baseballkøllen mellom døren og dørkarmen, og D slapp dem da inn i gangen i husets første etasje.

Inne i gangen forklarte C om sitt ærend, at de var kommet for å få vite sannheten om Fs død. Det foregikk deretter en samtale mellom C og Asbørn D om dødsfallet. Mens C stod slik, holdt han baseballkøllen i den ene hånden langsetter ene foten. A, som var iført caps og hette over hodet for å skjule egen identitet, stod hele tiden foran inngangsdøren. D var kun iført truse.

Lagmannsretten legger til grunn som bevist at samtalen varte nærmere en time uten at det fremkom noe fra Ds side som tilsa at han hadde noe med dødsfallet å gjøre. På slutten av samtalen, like før C og A skulle gå, slo C en rekke kraftige slag med baseballkøllen i kroppen og hodet. Lagmannsretten legger til grunn at D ble tapet på hender og føtter, men for lagmannsretten er det noe uklart hvorvidt tappingen fant sted før, under eller etter selve voldsutøvelsen.

Det legges videre til grunn som bevist at C tok bilde med et mobilkamera av fornærmede etter å ha slått ham med baseballkøllen. Tidligere hadde han tatt ett bilde av dørskiltet på hovedinngangsdøren til Ds bolig for å kunne vise tiltalte at de faktisk hadde oppsøkt D i tråd med tiltaltes anmodning.

C og A forlot boligen like etter volden.

D døde av skadene han ble påført. Den rettsmedisinske sakkyndige, professor dr. med. Inge Morild, har obdusert liket av D. Han har konkludert med at dødsårsaken er knusningsskader i hodet og hjernen etter stump vold. Professor Morild fant 24-25 forskjellige skader i hodet, bryst, armer og ben. De fire fremste skadene i pannen er hver for seg dødelige.

Lagmannsretten bygger på at skadene er av en slik karakter at fornærmede ikke kunne overlevd selv om han hadde kommet til behandling. Døden inntraff fra noen minutter til noen timer etter at slagene ble påført.

C og A kjørte deretter til fergeleiet i Ranavik på Æ hvor de tok fergen til Stord. Ved fergeleiet kvittet de seg med bla. baseballkøllen og den plomberte revolveren, samt hver sin jakke/genser, den ene, som tilhørte C, var tilsølt med blod. C var også på dette tidspunktet i kontakt med tiltalte per mobiltelefon. I telefonsamtalen orienterte han tiltalte om at D hadde fått «en skikkelig omgang juling, ja mer enn nok bank», eller lignende.

De kjørte deretter til Bergen hvor de overnattet i Cs leilighet.

Om morgenen 19. oktober 2005 ringte tiltalte C for å få vite hva som hadde skjedd. Sistnevnte dro senere samme dag til Y etter anmodning fra tiltalte. Han ble også da hentet på fergeleiet av A, som kjørt til C til Eido, hvor tiltalte oppholdt seg.

Til tiltalte fortalte C hva D hadde fortalt ham om dødsfallet, og om det han husket om vold mot D. Han viste også bilde fra mobiltelefonen av D etter at han var blitt slått. Tiltalte så på bildet og uttrykte frykt for at D kunne blø i hjel. Tiltalte gav deretter C anslagsvis kr 5-8.000. Av dette beløpet gav C kr 2.500 til A.

Lagmannsretten finner bevist at tiltalte ved å få C til å reise til D, slik som beskrevet ovenfor, har medvirket psykisk til at C trengte seg inn i boligen til D, og slik tvang D til å snakke om Fs dødsfall. Han medvirket videre til voldsanvendelsen mot D.

Tiltalte var klar over og innforstått med at han positivt tilskyndet C til å utføre tvang og vold mot D slik at han ble skadet. Cs voldsutøvelse hadde til følge døden for D.

Lagmannsretten finner under straffutmålingen ikke bevis for at tiltalte har hatt andre tanker enn at D forsettlig skulle skades, og at det var kneskålene som skulle beskadiges. Lagmannsretten finner etter bevisførselen således ikke holdepunkter for at han hadde i tankene at volden skulle lede til døden for D, eller at døden fremsto som en mulighet for ham. Derimot finner lagmannsretten bevist at tiltalte kunne innse muligheten av at hans medvirkning, og positive tilskyndelse, til bruk av vold hadde til følge betydelig skade i form av invalidiserende skader i beina, jf. straffeloven § 9.

Kvantitativ del (ca. 2 timer)

I den kvantitative delen forventes det at du svarer med fulle setninger, ikke bare oppgi endelig svar. Skriv likevel kort og presist. Alle utregninger skal vises. Utregninger kan leveres elektronisk eller skrives på eget ark. Alle oppgavene skal besvares. Alle tall bør kommenteres, men alle tekstlige besvarelser skal være korte.

Oppgave 1.

- Redegjør for hva som menes med at et resultat er statistisk signifikant.
- Redegjør for forskjellen mellom standardavvik og standardfeil.
- Hva er et konfidensintervall?

Oppgave 2.

Tenk deg at du skal sammenligne yrkesinntekt hos to grupper i populasjonen. Du gjennomfører en undersøkelse der du trekker et tilfeldig utvalg og sammenligner gjennomsnittlig inntekt. Tenk deg så at de to gruppene er *egentlig* har nøyaktig samme gjennomsnittsinntekt (dvs differansen = 0), men tilfeldigheter gjør at du likevel får noen forskjeller i undersøkelsen din.

- Hva er sannsynligheten for at differansen mellom gruppene i utvalget ligger mer enn 1.96 standardfeil fra null? Begrunn svaret kort.
- Du gjennomfører en t-test. Hva er sannsynligheten for at du får en t-verdi høyere enn 0.62? Begrunn svaret kort.
- Tenk deg at du gjennomførte undersøkelsen veldig mange ganger og lagret resultatet for hvert forsøk. Hva ville du forvente at gjennomsnittet av alle disse gjennomsnittene ville være? Begrunn svaret kort.

Oppgave 3

Vi har hentet data fra General Social Survey (GSS) i året 2014 og plukket ut informasjon personer som er mellom 30 og 70 år. Inntekt er gruppert i tre grupper. Tabell 1 gir en beskrivelse av forskjellen i inntekt mellom menn og kvinner.

Tabell 1: Krysstabell mellom inntekt og kjønn.

	Menn	Kvinner	Totalt
Lav	78	113	192
Middels	182	201	382
Høy	218	151	369
Total	478	465	943

- a) Du ønsker å undersøke inntektsforskjeller mellom menn og kvinner. Formuler en hypotese som kan testes ut fra tabellen (nullhypotese). Hva er den alternative hypotesen?
- b) I tabellen nedenfor er det oppgitt noen forventede frekvenser nullhypotesen er korrekt. Regn ut de manglende verdiene.

Tabell 2: Noen forventede verdier under nullhypotesen for inntekt og kjønn.

	Menn	Kvinner	Totalt
Lav		94.7	192
Middels	193.6		382
Høy		182.0	369
Total	478	465	943

- c) Gjør en χ^2 -test av sammenhengen mellom kjønn og inntekt. (Bruk tallene i oppgave b). Vis hele utregningen, oppgi antall frihetsgrader, og oppgi kritisk grense. Gi en konklusjon på testen.

Oppgave 4.

Vedlagt eksamensoppgaven er et plot av kriminalitetsrater per stat i USA. For hver stat er det opplysninger om antall voldsforbrytelser per 100.000 innbygger og andel fattige (oppgitt i prosent).

- a) Tegn en lineær regresjonslinje gjennom dette plottet på øyemål, og lever det inn sammen med resten av eksamensbesvarelsen.
Utfra den linjen du har tegnet, angi din beste gjetning på konstantledd og regresjonskoeffisient for regresjonslinja. (Obs! x-aksen begynner ikke på null).
Skriv opp regresjonslikningen med dine anslåtte verdier.
- b) Si med egne ord hva den anslåtte regresjonskoeffisienten for andel fattige betyr.

- c) Andelen av innbyggere som bor i urbane strøk kan også ha betydning for voldskriminalitet. Nedenfor er en regresjonsmodell som inkluderer en variabel for andel fattige (i prosent) og andel av befolkningen som bor i urbane strøk (i prosent). Tabellen gir punkttestimat, standardfeil, t-verdi og p-verdi (i den rekkefølgen).

Hva er tolkningen av estimatet for fattigdom?

Estimate	Std.Error	t-value	Pr(> t)	
Konstantledd	-915.273	187.870	-4.872	0.000012456
Fattigdom	52.386	8.895	5.889	0.000000370
Urbanitet	11.591	1.857	6.242	0.000000107

- d) Nedenfor er det gjengitt en regresjonsmodell der det er et samspillsledd mellom urbanitet og fattigdom. Det er ikke angitt t-verdier og p-verdier i denne tabellen. Vurder om estimatet på samspillsleddet mellom andel fattige og urbanitet er systematisk eller kan skyldes tilfeldigheter. Vis utregning og begrunn svaret.

	Estimate	Std.Error
Konstantledd	668.4298	332.3125
Fattigdom	-56.7625	21.6395
Urbanitet	-11.4886	4.5696
Fattigdom*urbanitet	1.6001	0.2997

- e) Ut fra regresjonsresultatene ovenfor, hvor mange registrerte voldshendelser ville du forvente i en stat der andelen fattige er 15 prosent og 20 prosent bor i byer? (Gjør utregningen med én desimal).
- f) I samme stat som i oppg e) øker fattigdommen med 1 prosentpoeng. Hva er nå det forventede antallet registrerte voldshendelser?
- g) Hvis du sammenligner svaret i e) og f) vil differansen ikke være lik regresjonskoeffisienten til fattigdom i tabellen (estimert til -56.8). Hvorfor ikke?
- h) I hvilken grad gir resultatene ovenfor støtte til en teori om at fattigdom forårsaker kriminalitet? Begrunn svaret.

Til oppgave 4 kvantitativ del.

Emne:

Kandidatnummer:

